

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 точка 6, а согласно член 7 став 1 точка 3 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12 и 43/14), член 31 став 7 и член 34 од Законот за девизно работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11, 135/11 и 188/13), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А **за начинот и условите за купување и продавање** **на странски платежни средства**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се регулираат начинот и условите за купување и продавање странски платежни средства на девизниот пазар.

2. На девизниот пазар се врши купување и продавање на следниве странски платежни средства: девизи, ефективни странски пари, чекови, кредитни писма и други инструменти за плаќање коишто гласат во странска валута и можат да се претворат во странска валута.

3. Девизниот пазар опфаќа купување и продавање странски платежни средства:

- помеѓу банки и други субјекти (правни и физички лица, резиденти и нерезиденти), освен трансакции со физички лица (резиденти и нерезиденти) за купопродажба на ефективни странски пари;
- помеѓу банки;
- помеѓу банки и Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка);
- помеѓу Народната банка и државните органи.

Правните и физичките лица, резиденти и нерезиденти, купуваат и продаваат странски платежни средства во согласност со одредбите на Законот за девизното работење.

4. На девизниот пазар се купуваат и се продаваат странски платежни средства коишто гласат во странските валути за коишто Народната банка објавува средни курсеви.

5. На девизниот пазар се склучуваат:

- спот-трансакции, со датум на порамнување најмногу во рок од два работни дена од склучувањето на трансакцијата;
- термински трансакции, со датум на порамнување подолго од два работни дена од склучувањето на трансакцијата;
- своп-трансакции, со истовремено договарање спот и термински трансакции.

Кај терминските и своп-трансакциите, при пресметката на терминскиот курс, се применува методот АСТ/360 дена, освен за британската фунта за која се применува методот АСТ/365 дена.

Како трансакција на девизен пазар се сметаат и трансакциите на претворање девизи во денари и обратно, при одобрување и наплата на девизни кредити помеѓу резиденти.

6. Курсот по којшто се извршува купувањето и продавањето на странските платежни средства се утврдува спогодбено помеѓу договорните страни.

Со курсот се искажува цената, во денари, за една или сто единици странска валута, заокружена на најмалку две децимални места.

7. Трансакциите на девизниот пазар се договараат со непосреден контакт, преку телефон, електронска комуникација и други средства за комуникација.

8. Договорените трансакции се склучуваат преку потпишување заклучница (тикет) којашто има правна сила на договор за купопродажба, при што важат одредбите на Законот за облигациони односи.

9. Порамнувањето на трансакциите се врши во согласност со разменетите инструкции за порамнување помеѓу договорните страни.

II. МЕЃУБАНКАРСКИ ДЕВИЗЕН ПАЗАР

10. Меѓубанкарскиот девизен пазар е дел од пазарот на странски платежни средства на којшто се извршува купувањето и продажбата на девизи и ефективни странски пари помеѓу банките.

11. Банките ги извршуваат трансакциите со девизи на меѓубанкарскиот девизен пазар преку електронска платформа за тргување којашто се користи од страна на мнозинството (две третини) од банките.

Доколку електронската платформа за тргување не е оперативна, трансакциите со девизи се договараат по телефон.

12. Секој работен ден, банката учесник на меѓубанкарскиот девизен пазар котира спот куповен и продажен курс на денари за евро, со точност од четири децимални места, за износ од 30.000 евра.

Разликата (маргината) помеѓу котирааниот куповен и продажен курс на денари за евро може да изнесува најмногу 0,25 денари.

Банките котираат куповен и продажен курс и за други валути на барање на банка.

13. Трансакцијата за купопродажба на девизи се смета за склучена кога банката којашто добила понуда за купување или продажба на девизи ќе ја прифати понудата.

За склучената трансакција се изготвува тикет којшто се потпишува електронски.

Доколку не може да се потпише електронски тикет, се изготвува заклучница во хартиена форма којашто се потпишува од договорните страни.

Банките меѓусебно ги разменуваат листите на потписниците овластени за потврдување на заклучниците во хартиена форма.

14. Трансакциите со ефективни странски пари се договараат по телефон и по други средства за комуникација и се потврдуваат со потпишување електронски тикет или заклучница во хартиена форма.

III. УЧЕСТВО НА НАРОДНАТА БАНКА НА ДЕВИЗНИОТ ПАЗАР

15. Народната банка на девизниот пазар врши купување и продавање девизи и ефективни странски пари со банки и со државни органи.

16. Купопродажбите на девизи од страна на Народната банка со банките се вршат заради обезбедување стабилност на девизниот курс на денарот во

однос на еврото, во услови на нерамнотежа помеѓу понудата и побарувачката на девизниот пазар којашто доведува до намалување или зголемување на девизниот курс.

17. Купопродажбите на девизи од страна на Народната банка се вршат со банки-поддржувачи на девизниот пазар во Република Македонија.

При изборот на банките-поддржувачи на девизниот пазар во Република Македонија, Народната банка има предвид одредени критериуми:

- учеството на банката во вкупното купување и вкупното продавање во трансакции со клиенти (правни и физички лица, резиденти и нерезиденти) да е повисоко од 5% во последните три години, или
- учеството на банката во вкупното купување и вкупното продавање во трансакции со банки на меѓубанкарскиот девизен пазар да е повисоко од 5% во последните три години, или
- учеството на девизните обврски на банката во вкупните девизни обврски на банкарскиот систем да е повисоко од 5% во последните три години.

Народната банка и банките-поддржувачи ги регулираат меѓусебните права и обврски со склучување договор за банка-поддржувач на девизниот пазар во Република Македонија.

Одредбите во договорот за банка-поддржувач на девизниот пазар во Република Македонија се единствени за сите банки-поддржувачи и тој е објавен на интернет-страницата на Народната банка.

Народната банка на интернет-страницата ги објавува банките коишто склучиле договор за банка-поддржувач на девизниот пазар во Република Македонија.

18. Народната банка ги извршува трансакциите за купопродажба на девизи со банките-поддржувачи преку електронска платформа за тргување на меѓубанкарскиот пазар.

19. По исклучок на точките 17 и 18, во услови на поголема нерамнотежа помеѓу понудата и побарувачката на девизниот пазар, којашто се манифестира како резултат на неповолни движења во билансот на плаќање или како резултат на повлекување на девизните депозити од страна на клиентите на банките, Народната банка може да изврши купопродажби на девизи со сите банки.

20. За одржување соодветно ниво на ефективни странски пари, Народната банка врши купопродажба на ефективни странски пари со банките.

21. Народната банка врши и трансакции за купопродажба на девизи и ефективни странски пари со државните органи.

IV. ПОДАТОЦИ ЗА ДВИЖЕЊАТА НА ДЕВИЗНИОТ ПАЗАР

22. За следење на движењата на девизниот пазар, банките се должни да достават до Народната банка податоци за трансакциите склучени со клиентите (резиденти и нерезиденти, правни и физички лица) за купопродажбите на странски платежни средства.

Гувернерот донесува упатство за опфатот на податоците за склучените трансакции на девизниот пазар и за начинот на нивно доставување до Народната банка.

V. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

23. На денот на започнувањето со примена на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот и условите на купопродажба на странски

платежни средства во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/02).

24. Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јули 2014 година.

О бр. 02-15/III-2/2014
27 март 2014 година
Скопје

Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка на
Република Македонија
Димитар Богов